

Pirkanmaa

28.1.2020

Tarasten Kiertotalousalue Oy

Perusteltu päätelmä Tarasten Kiertotalousalue Oy:n Kangasalle suunnitellusta Kiertotalousalue-hankkeesta

Tarasten Kiertotalousalue Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksen Kangasalan Tarastejärvelle suunnitellusta Kiertotalousalue – hankkeesta 17.10.2019 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää varten.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Kangasalan Kiertotalousalue-hanke

Hankkeesta vastaava

Tarasten Kiertotalousalue Oy
c/o EK-Tilit Oy
PL 29
35301 Orivesi

Yhteyshenkilö
Petri Järvensivu

YVA-konsultti

Envineer Oy
Ylistönmäentie 31
40500 Jyväskylä

Yhteyshenkilö
Janne Huttunen

Hankkeen kuvaus ja toteuttamisvaihtoehdot

Tarasten Kiertotalousalue Oy suunnittelee uutta kiertotalousaluetta, johon sisältyy jätteidenkäsittelyalueen perustaminen. Suunniteltavalla hankealueella esikäsittellään, loppusijoitetaan ja hyödynnetään pilaantuneita maita, rakennus- ja purkujätteitä, teollisuuden jätteitä, tuhkia ja kuonia sekä ylijäämämaita. Alueelle sijoitetaan lisäksi tavanomaisen ja vaarallisen jätteen kaatopaikat sekä energiapuuterminaali. Vastaanotettavan jätteen maksimäärä on 470 000 tonnia vuodessa, josta vaarallisen jätteen osuus on maksimissaan 188 000 tonnia vuodessa.

Jätteitä käsitellään murskaamalla, seulomalla, stabiloimalla, termisesti, pesumenetelmällä, huokosilmäkäsittelyllä ja kompostoimalla. Hankealueen rakenteissa hyödynnetään jättemateriaaleja arviolta 595 000 rakennekuutiometriä. Rakentamisvaiheessa alueelta otetaan aluerakentamisen vuoksi maa- ja kallioaineksia noin 900 000 kuutiometriä, josta noin 2/3 osaa hyödynnetään alueen rakentamisessa. Loput toimitetaan alueen ulkopuolelle hyödynnettäväksi multa- ja kiviainestuotteina.

Suunniteltu 65 hehtaarin hankealue sijoittuu Kangasalan ja Tampereen rajalle, Tarastenjärven alueelle, valtatie 9:n pohjoispuolelle (kiinteistöt 211-448-1-331 ja 211-

448-1-601). Hankealueen länsipuolella sijaitsee Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n Tarastenjärven jätekeskus. Kiertotalousalue-hanke on uusi Tarastenjärven jätekeskuksesta erillinen hanke.

Suunniteltua toimintaa on ympäri vuoden arkisin klo 7 - 22 sekä kuljetuksia tarvittaessa yöaikaan ja viikonloppuisin. Liikennöinti alueelle on Jyväskylätien (VT9) Tarastenjärven eritasoliittymän kautta.

Tarasten Kiertotalousalue Oy on aloittanut kiertotalousalueen suunnittelun vuonna 2017 asemakaavan laadinnan yhteydessä. Tarastenjärven asemakaava (740) on hyväksytty 5/2017. YVA-ohjelman ja yleissuunnitelman laatiminen on aloitettu vuonna 2018. Kiertotalousalueen rakentaminen on aloitettu puuston poistolla ja tulotiellä vuonna 2018. Ympäristölupaa tai -lupia on tarkoitus hakea YVA-menettelyn päätyttyä.

Alueen infran ja tonttien rakentaminen tehdään käyttäjien tarpeiden mukaan, koko alueen rakentuminen kestää arviolta noin 10 vuotta. Alueelta otetaan kallio- ja maaperäaineita, josta arviolta 780 000 m³ toimitetaan alueen ulkopuoliseen hyötykäyttöön. Esirakentaminen tapahtuu pilaantumattomilla maa-aineksilla ja jätemateriaaleilla kuten betonimurske, tuhkat, kuonat ja asfalttimurske. Alueelle sijoittuu ensimmäisenä tuhkien, kuonien ja pilaantuneiden maiden käsittelyä harjoittava Suomen Erityisjäte Oy. Muut toimintoja harjoittavat yritykset eivät ole selvillä. Alueelle sijoittuvat toiminnot ja niiden rakenteet tarkentuvat YVA-selostusvaiheessa. Kiertotalousalueen toiminta-ajaksi on arvioitu vähintään 50 vuotta.

YVA-menettelyssä on arvioitu 0-vaihtoehtoa ja kolmea hankevaihtoehtoa:

VE0: Alue toteutetaan asemakaavan mukaisesti. Alueelle sijoittuu kierrätystoimintaa, jonka laajuus ei laitoskohtaisesti edellytä YVA-menettelyä vaan toiminnot sijoittuvat alueelle omien ympäristölupiensa mukaisesti.

Vaihtoehto VE1: Kiertotalousalue toteutetaan hankekuvauksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Alueella jätteitä esikäsitellään, loppusijoitetaan ja hyödynnetään rakenteissa yhteensä enintään 235 000 tonnia vuosittain. Kiertotalousalueelle sijoitetaan tavanomaisen ja vaarallisen jätteen loppusijoitusalueet.

Vaihtoehto VE2: Kiertotalousalue toteutetaan hankekuvauksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Alueella jätteitä esikäsitellään, loppusijoitetaan ja hyödynnetään rakenteissa yhteensä enintään 470 000 tonnia vuosittain. Kiertotalousalueelle sijoitetaan tavanomaisen ja vaarallisen jätteen loppusijoitusalueet.

Vaihtoehto VE3: Kiertotalousalue toteutetaan hankekuvauksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti. Alueella jätteitä esikäsitellään, loppusijoitetaan ja hyödynnetään rakenteissa yhteensä enintään 470 000 tonnia vuosittain. Kiertotalousalueelle ei sijoiteta tavanomaisen tai vaarallisen jätteen loppusijoitusaluetta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Kangasalan kiertotalousalue -hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon kohtien 11 a) ja 11 b) perusteella (vaarallisen jätteen käsittelylaitokset ja muiden jätteiden poltto- tai käsittelylaitokset).

Tarasten Kiertotalousalue Oy on saattanut hankkeen YVA-menettelyn vireille 11.2.2019, kun se on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman Pirkanmaan ELY-keskukselle. ELY-keskus on kuuluttanut arviointiohjelman, pyytänyt siitä lausuntoja ja mielipiteitä. Yhteysviranomaisen lausunto on annettu 17.4.2019. Hankkeesta vastaava on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksen 17.10.2019 ELY-keskukseen perusteltua päätelmää varten. Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella.

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Hankkeen YVA-menettelyä ei ole sovitettu yhteen muiden menettelyiden kanssa.

Arviointiselostuksessa on käsitelty hankkeen toteuttaminen suhteessa alueen kaavoitukseen. Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 toteuttaminen edellyttävät muutoksia Tarastenjärven asemakaavaan. Tarastenjärven alueen maakäyttö- ja rakennuslain mukainen asemakaavan muutos (Kidetie, 845) on ollut käsittelyssä YVA-menettelyn kanssa samanaikaisesti Kangasalan kaupungilla. Asemakaavan muutoksen valmisteluaineisto on ollut nähtävillä 17.10.-15.11.2019. Muutoksen tavoitteena on ollut mahdollistaa jätteiden loppusijoitusalueen sijoittaminen Tarastenjärven asemakaava-alueen luoteisosaan. Asemakaavaluonnosta on esitelty yleisötilaisuudessa 5.11.19 samaan aikaan YVA-selostuksen kanssa.

Arviointiselostuksessa on tuotu esille hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset. Hankkeen toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) mukaista ympäristölupaa/lupia Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta tai Kangasalan kaupungilta. Lupien myöntäminen edellyttää, että YVA-menettely on päättynyt.

Ohjelmavaiheen ennakoneuvottelu hankkeen edellyttämien viranomaismenettelyjen yhteensovittamiseksi järjestettiin 12.6.2018 Pirkanmaan ELY-keskuksessa.

OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA ANNETUT LAUSUNNOT

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiselostuksen vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti. Arviointiselostus on ollut yleisön nähtävänä

31.10.-20.12.2019 seuraavasti:

Kangasalan teknisen keskuksen asiakaspalvelu, Urheilutie 13, Kangasala
Tampereen Palvelupiste Frenckell, Frenckellinaukio 2 B, Tampere,
Kangasalan pääkirjasto, Keskusaukio 2, Kangasala,
Tampereen pääkirjasto Metso, Pirkankatu 2, Tampere
Pirkanmaan ELY-keskus, Yliopistonkatu 38, Tampere
sekä Internet-sivuilla www.ymparisto.fi/TarastenkierotalousalueYVA

Kuulutus arviointiselostuksen nähtävänä olostu julkaistiin Kangasalan Sanomissa ja Aamulehdessä.

Arviointiselostusta on esitelty 5.11.2019 yleisötilaisuudessa Tammervoima Oy:n auditoriossa, Tampereella. Samassa tilaisuudessa on esitelty aluetta koskevaa asemakaavan muutosluonnosta.

Hankkeen arviointiselostus, kuulutus ja lausuntopyyntö sekä muistio yleisötilaisuudesta ovat nähtävillä Internet-sivuilla www.ymparisto.fi/TarastenkierotalousalueYVA

Esitetyt lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen on pyytänyt lausunnot seuraavilta viranomaisilta ja toimijoilta: Kangasalan kaupunki (kaavoitus, ympäristönsuojeluviranomainen), Tampere kaupunki (kaavoitus, ympäristönsuojeluviranomainen), Tampereen ja Kangasalan ympäristöterveydenhuolto, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo (kulttuuriympäristöyksikkö), Pirkanmaan pelastuslaitos, Pohjois-Savon ELY-keskus (kalatalousviranomainen) ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (sosiaali- ja terveydenhuolto). Tieto arviointiselostuksen vireille tulosta lähetettiin tiedoksi sähköpostitse seuraaville tahoille: Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Tampereen hyönteistutkijain seura, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Tampereen Sähkölaitos Oy ja Suomen Herpetologinen Yhdistys ry.

Arviointiohjelmasta on annettu 4 kpl lausuntoja ja 3 mielipiteitä. Lausuntojen ja mielipiteiden sisältö on esitetty liitteenä olevassa yhteenvedossa.

ARVIOINNIN RIITTÄVYYS JA LAATU

Pirkanmaan ELY-keskus on YVA-menettelyn yhteysviranomaisena tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä toteaa tältä osin seuraavaa:

Tarasten Kiertotalousalue Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostus koskien Kangasalan Tarastejärven alueelle suunniteltua kiertotalousaluetta ja jätteenkäsittelyä (Envineer Oy 16.10.2019) täyttää pääosin YVA-lain (252/2017) 19 § ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla. Arviointiselostus on laadittu 20.2.-22.3.2019 nähtävillä olleen arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä 17.4.2019 antaman lausunnon pohjalta. Yhteysviranomaisen laatu- ja riittävyys –tarkastelusta ilmenee yhteysviranomaisen näkemykset, jotka poikkeavat arviointiohjelmasta ja yhteysviranomaisen lausunnosta. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen erillisselvitysten toteuttamiseen.

Kokonaisuutena arvioiden selostus vastaa laadultaan ja sisällöltään riittävällä tasolla asiasta annettujen säädösten vaatimuksia. Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen keskeisistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen toteuttamiselle on esitetty toiminnallisia vaihtoehtoja ja selostuksessa on arvioitu näiden vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia.

Arviointiselostukseen ei sisälly sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista.

Edellä todetusta huolimatta arvioinnissa on saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä yhteysviranomaisen tarkastelun perusteella todettu puutteita. Yhteysviranomaisen esittää ympäristövaikutuksittain puutteet, jotka se on todennut Tarasten Kiertotalousalue-hankkeen arviointiselostuksen laadussa ja riittävydessä. Nämä vaikutusarvioinnin puutteet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan korjata hankkeen jatkosuunnittelun sekä tulevien lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä.

Arviointiselostuksessa havaitut puutteet

Hankekuvaus

Arviointiselostuksessa on esitetty kiertotalousalueen toiminnot ja niiden sijoittuminen. Hankekuvauksen perusteella voidaan tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset sekä vertailla pääpiirteittäin eri vaihtoehtoja keskenään. Hankkeen luonne ja pitkä toiminta-aika, jossa kiertotalousaluetta rakennetaan vaiheittain elinkaaren aikana vaikuttaa arviointiin. Selostuksessa mainitaan, että Suomen Erityisjäte Oy:tä lukuun ottamatta muita toimintoja kuten rakennus- ja purkujätteitä, teollisuusjätteitä, ylijääm maiden käsittelyä harjoittavat yritykset eivät ole hankesuunnittelun tässä vaiheessa vielä selvillä. Ennen toiminnan käynnistämistä alueen rakenteita, kuten teitä ja käsittelykenttiä, rakennetaan pilaantumattomilla maa-aineksilla ja hyödynnettävillä jätteillä.

Arviointiselostuksessa esitetty hankkeen tekninen kuvaus on yleisellä tasolla. Sitä ei ole kaikilta osin esitetty arviointiohjelman edellyttämällä tavalla. Eri jätelajien käsittelymenetelmien, laitteistojen ja niiden todellisten sijoittamiskohtien toteutuminen ja taso tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä. Selostuksessa esitetyt arviot kuvaavat vaikutuksia ”pahimman mahdollisen tilanteen” mukaan. Arvioinnissa ei ole käytetty lähtökohtana vaiheittaista toteuttamisen kuvausta ja eri vaiheiden kestoa, vaikka niin on edellytetty. Tarkastelussa olisi tullut kuvata suurimpia kuormitusmääriä ja riskejä kuvaten erikseen rakentamisvaihe, toimintavaiheet sekä niiden samanaikainen vaihe. Selostuksessa on esitetty rakentamisen vaiheistus yleisellä tasolla. Yksityiskohtaisemmat kuvaukset maa- ja kiviainesten ottamisesta, hyötykäyttömateriaaleista sekä toimintojen kestoista puuttuvat.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan selostuksen puutteet heikentävät sen laatua ja luovat epävarmuutta vaikutusten arviointiin. On mahdollista, että toimintojen tarkentuessa ympäristövaikutusten luonne muuttuu. On mahdollista, että hankekuvauksen yleispiirteisyys ja taustatietojen puuttuminen ovat vaikuttaneet hankkeen ympäristövaikutusarvioinnin tulosten tulkintaan. (ks. päätelmän kohta Vaikutusten merkittävyyden arviointi) Hankekuvauksen puutteellisuudet voivat vaikuttaa, että kaikilta osin ei ole tietoa, millä laajuudella ja mille alueelle vaikutukset leviävät. Jatkosuunnittelussa on syytä päivittää arvioinnit vastaamaan valittua tarkennettua hankevaihtoehtoa. Hankkeesta vastaavan on varauduttava, että lupaviranomainen tarkistaa perustellun päätelmän ajantasaisuuden.

Maa- ja kallioperä sekä pohjavedet

Arviointiselostuksessa on kuvattu hankealueen maa- ja kallioperätiedot sekä pohjavesialueet. Maa-ainesten ottamisen määrät ja sijainnit on esitetty yleisellä tasolla samoin kuin hyödynnettävien jättemateriaalien käyttö rakenteissa.

Arviointiselostuksesta puuttuvat yksityiskohtaisemmat tiedot maa-ainesten ottamisesta. Selostuksen puutteet heikentävät sen laatua ja luovat epävarmuutta vaikutusten arviointiin. Kallio- ja maaperäainesten ottamisella on vaikutusta hulevesiin ja alueen pintavesiin sekä meluun, pölyyn ja liikenteeseen. Jatkosuunnittelussa on syytä päivittää arvioinnit vastaamaan valittua tarkennettua hankevaihtoehtoa.

Pintavedet

Arviointiselostuksessa on kuvattu hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana alueen pintavesiin kohdistuvat vaikutukset. Arvioinnissa on tarkasteltu hankealueella muodostuvien vesien määrää, laatua, käsittelyä ja niiden johtamista sekä vaikutuksia vesistöön ja vesitasetta. Arvio on tehty asiantuntija-arviona.

Tasausaltaat, johon viemäroitävät vedet johdetaan, on mitoitettu kerran 10 vuodessa toistuvan 30 minuuttia kestävä rankkasateen perusteella, jolloin sateen intensiteetti on keskimäärin 120 l/s-ha. Lisäksi mitoitus on tehty mitoitussadannalla 150 l/s-ha, jota käytetään yleisesti mitoitettaessa kestopäällystettyjen alueiden hulevesiverkostoja.

Arviointiselostuksen mukaan kiertotalousalueen ulkopuolisten vesien pääsy kiertotalousalueen toiminta-alueille estetään ojituksilla. Myös suljettujen loppusijoitusalueiden pintarakenteiden päälle satavat vedet johdetaan niiden ympärille rakennettavien ympärysojien kautta ympäristön ojiin. Vedet ohjataan edelleen Tiikonjoen ja Sorilanjoen kautta Näsijärven Laalahteen. Kangasalan kunnan lausunnon mukaan YVA-selostuksessa hulevesien käsittelyn osalta esitetään kuitenkin ainoastaan yleisten alueiden kosteikkosuunnitelmat, eikä huomioitu lainkaan korttelikohtaista toiminnoissa muodostuvien hulevesien hallintaa.

Edellä mainitut kosteikkosuunnitelmat olisi ollut syytä liittää YVA-selostuksen liitteeksi. ELY-keskus on pyynnöstä saanut kosteikkosuunnitelmat luettavaksi.

Kosteikkoja 1-2 koskevan selvityksien mukaan alueen asemakaavassa hulevesien hallinnan peruslähtökohtana on niiden käsittely yleisillä Kangasalan kaupungin omistuksessa olevilla EV-6 merkinnän mukaisilla suojaviheralueilla. Tämän lisäksi yritysalueen kortteleilla on kaavamääräykset, jotka velvoittavat myös tonttikohtaiseen hulevesien viivyttämiseen.

Kosteikon (1?) 2 suunnittelun lähtökohdaksi on otettu kerran kahdessakymmenessä vuodessa toistuva laskennallinen enimmäisvirtaama ja kosteikkosuunnitelmissa 3-7 kosteikkokohtaiset mitoitusvirtaamat (MHQ) on laskettu puolestaan valuma-alueen laajuuden perusteella määräytyvän mitoitussateen keston ja kerran kahdessa vuodessa (1/2 a) toistuvaan sateen keskimääräiseen intensiteettiin perustuen Kuntaliiton hulevesioppaan s. 111 taulukkoarvojen mukaisesti.

Tarasten kosteikot 3–7 on tarkoitus perustaa siten, että niissä käsitellään vain yritysalueen kovilta pinnoilta peräisin olevia hulevesiä. Näin menetellen hulevesien käsittelyyn ja niiden hallintaan saadaan parempi tehokkuus kuin verrattuna tilanteeseen, jossa myös Mellijärven laskuojan noin 170 hehtaarin laajuisen valuma-alueen vedet kierrätettäisiin kosteikkojen kautta.

Kosteikkosuunnitelmissa ei ole mukana luoteiskulman aluetta, joka on osoitettu loppusijoitusalueeksi. Sen alueen vedet johdetaan viemäriin ja suljettujen loppusijoitusalueiden pintarakenteiden päälle satavat vedet johdetaan niiden ympärille rakennettavien ympärysojien kautta ympäristön ojiin.

Toimenpidealueen valuma-alueen viipymää lisäävät sekä vesiensuojelun tehokkuutta parantavat Tarasten kosteikot 1–2 perustetaan peräkkäin Tarasjärvenojan varteen. Tarasjärven tulo-ojan suulle kaivamalla perustettavan kosteikon 1 yläpuolisen valuma-alueen laajuus on noin 131 ha, kun vastaavasti järven laskuojan varteen perustettavan kosteikon 2 yläpuolisen valuma-alueen laajuus on noin 160 hehtaaria. Kosteikkojen valuma-alueet on rajattu maastokartalla liitepiirustuksessa 8. Tarasjärven tulo- ja laskuoja määritellään kosteikkojen rakentamiskaikan yläpuolisten valuma-alueiden laajuuden perusteella vesilain tarkoittamaksi noroksi ja esimerkiksi järven laskuojan varressa sijaitsevan kosteikon 2 laskennallinen kerran kahdessakymmenessä vuodessa toistuva laskennallinen enimmäisvirtaama (HQ1/20) on 0,438 m³/s.

Rakentamisen aikana muodostuvat vedet johdetaan viivästysrakenteiden ja kosteikkojen kautta Tiikonojaan. Näiden viivästysrakenteiden mitoitus ja rakennetta ei ole kuvattu arviointiselostuksessa.

Kenttäalueiden rakenteissa hyödynnettävien materiaalien hyötykäytön kriteerit vastaavat yleisesti hyväksytyjä liukoisuus- ja pitoisuusvaatimuksia (mm. MARA-asetus), eikä materiaaleista arvioida liukenevan haitallisia aineita siinä määrin, että niistä olisi haittaa ympäristölle.

ELY-keskus katsoo, että vaikutusarviointi hulevesien ja viemäriin johdettavien vesien osalta on riittävä, vaikka hankesuunnittelu on varsin yleisellä tasolla ja aiheuttaa arviointiin epävarmuutta. Jatkosuunnittelussa on syytä päivittää arvioinnit vastaamaan valittua tarkennettua hankevaihtoehtoa. Tasausaltaiden, korttelikohtaisten viivytyksrakenteiden jatkosuunnittelussa tulee katsoa, että niiden mitoitus vastaa uutta käytettävissä olevaa tietoa sääolojen äärevöitymisestä.

Ilmanlaatu ja ilmasto

Pöly- ja hajupäästöjen vaikutuksia ympäristöön ja ihmisiin on arvioitu leviämismallinnusten avulla. Tuloksia on verrattu lainsäädännön asettamiin tavoitetasoihin. Mallinnusten perusteella pöly- ja hajuhaitat jäävät eri vaihtoehtoissa pieniksi.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankesuunnittelun ollessa yleisellä tasolla, esitetyt arvioinnit ovat suuntaa antavia. Mallinnukset kuvaavat normaalitoiminnan aikaista tilannetta, jolloin kaikki jätteenkäsittelytoiminnot ovat käynnissä samanaikaisesti (ns.

pahin mahdollinen tilanne). Arvioinnissa olisi ollut syytä huomioida Tampereen kaupungin lausunnon mukaisesti, että pölypäästömäärät ja hiukkaskoko voivat vaihdella suuresti toiminnan aktiviteetin, pintojen kuivuuden ja olosuhteiden (vuodenaika, sää) mukaan. Intensiivisimmät päästöjaksot voivat olla hyvinkin korkeita verrattuna normaalitilanteeseen. Lisäksi häiriötilanteiden ja rakentamisen aikaisten pölypäästöjen arviointi on jäänyt vähäiseksi. Vertailu jätteiden käsittelystä avoimilla käsittelykentillä ja sisätiloissa puuttuu. Asiantuntija-arviota haitta-aineiden vaikutuksista terveyteen ja luontoon ei ole esitetty. Ilmastovaikutusten arviointi on puutteellinen.

Hajuvaikutukset on arvioitu mallintamalla, mutta ne on arvioitu kiertotalousalueen suunnitelmien ollessa vielä keskeneräisiä. On katsottava, että asukkaiden huoli alueen hajupäästöjen yhteisvaikutuksista tulee huomioitua jatkosuunnittelun yhteydessä. Jos hajupäästöjä esiintyy alueella edelleen Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kompostoinnin päättyessä, on tehtävä uusi arvio todellisesta hajutilanteesta ja yhteisvaikutuksista. Arvioinnissa on huomioitava hankkeen hajuhaittoja mahdollisesti aiheuttavat toiminnot, myös huokosilmakäsittely, rakennusjätteen käsittely ja asfalttiasema. Yhteisvaikutuksissa on huomioitava Tarasten alueen uudet toimijat Fortum Oy ja Desta Clean Oy.

Ihmisten elinoloihin vaikuttavia tekijöitä, hajua ja pölyä sekä ilmastovaikutuksia, tulee tarkastella kattavasti jatkosuunnittelussa. Arviointeja tulee tarkistaa ympäristölupahakemusten yhteydessä niin, että voidaan varmistua, että hanke mahdollistaa kaavassa lähistölle sijoittuvien asuinalueiden kehittämisen. Laadullisen arvioinnin varmistamiseksi mallinnusraportit olisi ollut syytä lisätä selostukseen. Ilmastovaikutuksissa olisi ollut tarkoituksenmukaista tarkastella turpeen nostoa, puuston poistoa, kuljetuksia ja vaikutuksia luonnonvaroihin.

Luontovaikutukset

Kasvillisuuden, eliöstön ja luonnon monimuotoisuuden herkkyys sekä hankkeen aiheuttamien vaikutusten suuruus on arvioitu käytössä olevan aineiston pohjalta asiantuntija-arviona. Luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on esitetty rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arvioinnissa ei ole tarkastelu riittävällä tasolla vaikutuksia liito-oravan elinympäristöön, vesilain mukaiseen lähteeseen ja hulevesivaikutuksiin. Selostuksen mukaan liito-oravan elinpiiri tulee säilymään alkuvaiheessa luonnontilaisena vihervyöhykkeenä, mutta alkuvaiheen jälkeisiä vaikutuksia ei ole tuotu esille. Selostuksen mukaan on todennäköisesti arvioitava, että lähteen vesitasapaino tulee muuttumaan rakentamisen myötä ja lähteen kuivuminen on mahdollista. Suunnitelmapiirustuksen mukaan lähde sijoittuu toimenpidealueen sisään, joten jää epäselväksi, miten lähde voisi alueella lainkaan säilyä. Hulevesien kautta tulevilla vaikutuksilla ei ole tuotu esille eroosio- ja kiintoainevaikutuksia. Arvioinnissa ei ole myöskään käsitelty lainkaan hankealueen rakentamisesta ja/tai toiminnasta aiheutuvaa mahdollista vieraslajeihin kuuluvien kasvilajien leviämistä ja niiden vaikutuksia arvokkaisiin luonnonympäristöihin.

Melu ja värinä

Hankkeen aiheuttamia meluvaikutuksia on arvioitu melumallinnuksilla. Rakentamisen ja normaalitoiminnan aikainen melu jää arvioinnin perusteella vähäiseksi ja vaikuttaa kiertotalousalueella sekä lähiympäristössä. Melu lisääntyy jonkin verran vaihtoehtojen välillä jätteen käsittelymäärien ja kuljetusmäärien kasvaessa (VE0 pienin > VE2 ja VE3 suuremmat).

Yhteysviranomainen katsoo, että hankesuunnittelun ollessa yleisellä tasolla, esitetyt arvioinnit ovat suuntaa antavia. Mallinnukset kuvaavat normaalitoiminnan aikaista tilannetta, jolloin kaikki jätteenkäsittelytoiminnot ovat käynnissä samanaikaisesti (ns. pahin mahdollinen tilanne). Arviointia poikkeustilanteiden osalta ei ole tehty. Arvioinnissa ei ole esitetty laskentoja vertaillen tuloksia ilman meluntorjuntaa ja oletetuilla meluntorjuntatoimilla. Arvioinnissa ei ole myöskään esitetty asiantuntija-arviointia melun kuuluvuudesta ja häiritsevyydestä laajemmalta alueelta lähimpiä häiriintyviä kohteita lukuun ottamatta.

Melutasojen arviointia tulee tarkistaa toimintojen tarkentuessa normaalitoiminnan ja poikkeuksellisten tilanteiden osalta ympäristölupahakemuksien yhteydessä. Arvioinnissa on hyvä esittää Kangasalan kaupungin lausunnon mukaisesti, miten kaavassa merkityt suojavallit vaikuttavat toiminnan melupäästöihin ja voidaanko niillä vähentää toiminnan haitallisia vaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota yhteisvaikutuksiin, koska valtatie 9 aiheuttama tieliikennemelun on lähtötasoisesti korkea.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Hankealueelle sijoittuu maakuntakaavassa jätteenkäsittelyalue, maanvastaanotto- ja kierrätysalue, teollisuus- ja varastoalue sekä puutermiinaali. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 mukaiset loppusijoitusalueet eivät ole asemakaavan mukaisia, mutta asemakaavan muutostyö on käynnissä samaan aikaan YVA-menettelyn kanssa.

Yhteysviranomainen katsoo, että kaavatilanne on esitetty yleisesti. Jatkosuunnittelua varten on syytä täydentää ympäristövaikutusten arviointia huomioiden toimintaympäristön muutokset. Ruutanan suunnan osalta vaikutukset tulee arvioida maakuntakaavan tavoitteisiin nähden (taajama ja taajaman laajenemisuusalue) sekä voimassa olevaan asemakaavan nähden. Arvioinnissa on syytä huomioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset ja rajoitukset maankäytön kehittämiseen.

Selostuksessa olisi ollut syytä tehdä arviointi Ruutanan suunnan maankäyttötavoitteisiin nähden, koska asutuksen suuntaan saattaa tulla merkittäviä meluvaikutuksia. Melun arviointitarve johtuu haitallisista yhteisvaikutuksista liikennemelun kanssa, joita kiertotalousalue-hankkeen toteuttaminen voi lisätä.

Selostuksessa olisi ollut syytä arvioida perustellen, aiheutuuko kosteikkojen osalta kaavanmuutostarvetta, koska osa kosteikoista sijoittuu osin EV- alueiden ohella voimassa olevan asemakaavan T- ja E-kortteleiden alueelle. Selostuksessa on mainittu virheellinen päivämäärä asemakaavan osalta. Tarastejärven asemakaava (nro 740) on hyväksytty 13.11.2017 ja tullut lainvoimaiseksi 16.1.2018.

Pirkanmaan liiton lausunnossa on mainittu, että kiertotaloushankkeen ja maakuntakaavassa osoitetun tuulivoima-alueen yhteensovittamiseen liittyy ristiriitoja, joita ei ole kyetty riittävästi selvittämään ja arvioimaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Jatkosuunnittelun yhteydessä on syytä tehdä lisäselvityksiä yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön kohdistuvista vaikutuksista. Toimintojen yhteen sovittamisen edellytyksiä arvioitaessa tulee arvioida päällekkäisistä toiminnoista aiheutuvat riskit. Tarkastelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota korkeusasemaan ja perustamisolosuhteisiin.

Vaikutukset väestöön ja ihmisten elinoloihin

Kiertotalousalueen merkittävistä ympäristövaikutuksista pöly, haju, melu ja liikenne vaikuttavat lähialueen viihtyvyyteen ja elinoloihin. Näitä on tarkasteltu hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Arviointi ei huomioi riittävällä tasolla toiminnan laaja-alaisia vaikutuksia nykyisten ja tulevien asukkaiden viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen. Puutteellinen arviointi koskee erityisesti Ruutanen ja Nurmi-Sorilan asutukseen osoitettuja alueita, joiden osalta on syytä tarkentaa maankäytön kehityksen arviointia jatkosuunnittelun yhteydessä. Arvioinnissa tulee huomioida myös maakuntakaavassa VT9:n eteläpuolelle osoitettu laaja työpaikka-alue.

Toiminnan ajallista vaihtelua ja häiriötilanteita ei ole tarkasteltu riittävällä tasolla. Erityisesti haju ja pölyhaitat sekä hulevesien laatu on huolestuttanut alueen asukkaita. Arvioinnissa olisi ollut syytä huomioida mahdollisuudet vähentää hankkeen haittoja toiminnan ajoittamisella. On todennäköistä, että toiminta painottuu kesäaikaan, jolloin myös piha-alueiden käyttö on aktiivisempaa.

Häiriötilanteiden aiheuttamien pöly- ja hajupäästöjen sekä rakentamisen aikaisten pölypäästöjen arviointi on jäänyt vähäiseksi. Melutasojen arvioinnissa tulee kiinnittää yhteisvaikutuksiin, jota valtatie 9 läheisyys nostaa. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota päästöjen ehkäisemiseen, jotta merkittäviä melu-, pöly- ja hajuhaittoja ei aiheudu läheisille asuinalueille.

Luonnonvarat ja materiaalihakkuus

Arviointiselostuksessa on esitetty karkealla tasolla maa- ja kiviainesten ottomäärät ja käyttömäärät hankealueella. Myös alueen ulkopuolelle vietävät maa- ja kiviainesmäärät on esitetty. Tarkemmat tiedot maalajeittain puuttuvat. Maa- ja kiviaineiston ottoa ja käyttöä on tarkennettava hankesuunnittelun edetessä. Erityisesti hankealueen turpeen poistoa ja mullan valmistusta on tarkennettava.

Maa- ja kiviainesten sekä hyötykäyttömateriaalien käyttöä olisi ollut syytä selvittää ajallisen keston osalta. Käyttömäärät ja tarpeet alueen kenttä-, tie- ja vallirakenteissa määrittävät toimintojen ajoittumista. Jos rakentamisen ja toiminnan aikaisia vaikutuksia ajoittuu osittain päällekkäin (kuten rakentamisen ja toiminnan melu), se voi vaikuttaa olennaisesti hankkeen vaikutuksiin ja siihen, kuinka hyvin ihmiset sietävät negatiivisia vaikutuksia. Maisemavallien sijoittuminen tulee perustua arviointituloksiin.

Selostuksessa olisi ollut hyvä esittää, aloitetaanko alueella jätteenkäsittelytoimintaa jo ennen maisemavallien valmistumista.

Riskit ja poikkeustilanteet

Riskejä ja poikkeustilanteita ei ole huomioitu tarkastelussa YVA-asetuksen (Vna 19 § kohta 1 ja 5) edellyttämällä laajuudella. Puutteita on hankkeen kuvauksessa sekä todennäköisten päästöjen esittämisessä poikkeustilanteet ja luonnonkatastrofiriskit mukaan lukien. Puutteet koskevat melu- ja pölyhaittojen arviointia sekä ilmastovaikutusten huomiointia muun muassa pintavesivaikutusten osalta. Jatkosuunnittelussa on syytä täydentää arviointia ja haitallisten ympäristövaikutusten estämistä riskit ja poikkeustilanteet huomioon ottaen.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen tekemä perusteltu johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Se on laadittu arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä annettuihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin, arviointiselostuksessa esitettyihin hankkeen kuvaukseen ja selvityksiin, niiden tuloksiin ja tulosten arviointiin sekä selostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden sisältöön.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä tulee sisällyttää hanketta koskevaan lupapäätökseen YVA-lain 26 §:n mukaisesti. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Pirkanmaan ELY-keskus esittää perusteltuna päätelmänään Tarasten Kiertotalous Oy:n Kiertotalousalue-hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavat kannanotot:

Merkittävät vaikutukset ja niiden perustelut

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

Luonnonvarojen ottaminen on alueella laajamittaista. Kallio- ja maaperäainesten ottaminen vaikuttaa hulevesiin ja alueen pintavesiin sekä meluun, pölyyn ja liikenteeseen. Yhteysviranomaisen katsoo, että maa-ainesten ottamisen vaikutukset maa- ja kallioperään ovat oikeansuuntaisia, keskisuuria. Rakentamisen aikana poistettavien, alueella hyödynnettävien sekä muualle toimitettavien maa- ja kiviainesten määrät ovat kokonaisuudessaan huomattavat, vaikka ne eivät itsestään ylitä hankeluettelon YVA-rajaa 200 000 m³tr vuodessa.

Yhteysviranomaisen arvion mukaan suunniteltava hanke ja sen vaihtoehdot eivät aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia, kun alueen rakenteissa hyödynnettävät maa-ainekset ja jätemateriaalit täyttävät lainsäädännön ja asetettavien lupamääräysten mukaiset liukoisuus- ja kokonaispitoisuusvaatimukset. Alueen rakentaminen ja jätemateriaalien hyödyntäminen rakenteissa tulee tehdä todellisen tarpeen mukaan. Jätteiden käsittely on syytä toteuttaa tarkoitukseen suunnitelluilla kentillä, jotta haitalliset aineet eivät pääse kulkeutumaan hulevesien mukana maaperään. Hankkeen vaikutuksia on syytä seurata hankkeen elinkaaren eri vaiheissa ottaen mukaan

arviointiselostuksessa mainitut pohjavesitarkkailu ja rakenteiden seuranta. Jatkosuunnittelun yhteydessä on syytä laatia ennaltavarautumissuunnitelma, jossa esitetään toimet haitallisten aineiden leviämisen estämiseksi.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että loppusijoitusalueiden osalta (vaihtoehdot VE1 ja VE2) maahan ja maaperään kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voi olla jonkin verran. Haitallisia vaikutuksia pystytään ehkäisemään, kun tehdään kaatopaikka-asetuksen mukaiset pohja- ja pintarakenteet. Lisäksi kaatopaikan täyttö ja sulkeminen tulee tehdä vaihteittain, niin ettei laaja jätetäyttöalue ole peittämättömänä ja sateille alttiina pitkiä aikoja. Yhteysviranomaisen arvion mukaan mahdolliset toiminnan aikaiset vaikutukset rajoittuvat haitta-aineiden osalta pääosin hankealueelle. Jos loppusijoitusalueen rakenteet rikkoutuvat, voi vaikutuksia ilmetä myös hankealueen ulkopuolella, esimerkiksi ravinnekuormituksena. Lopputäyttöalueiden osalta vaikutukset ulottuvat myös varsinaisen toiminnan loppumisen jälkeiseen aikaan, joten vaikutustarkkailua sekä rakenteiden kunnon tarkkailua on tarpeen jatkaa myös varsinaisen toiminnan loputtua.

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiselostuksessa esitetyn asiantuntija-arvion mukaan hankkeen vaikutukset pintavesiin on arvioitu kaikissa vaihtoehdoissa merkittävydeltään pieniksi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arviointiin luo epävarmuutta, että hankesuunnittelu on varsin yleisellä tasolla ja hankkeen toteutuminen tarkentuu vasta jatkosuunnittelun edetessä.

Arvioinnin perusteella rakentamisesta peräisin oleva kuormitus pidättyy pääosin viivästysrakenteisiin ja kosteikoille, jolloin kuormitus Tiikonojaan on vähäistä.

Kosteikoilta Tiikonojaan johdettavien vesien arvioidaan olevan laadultaan parempia kuin kosteikoille johdettavien vesien eikä niiden arvioida aiheuttavan kuormitusta Tiikonojaan, sillä kosteikot vähentävät merkittävästi valuma-alueperäistä kuormitusta sekä parantavat hulevesien hallintaa kasvattamalla vesien viipymää ja tasaamalla Tiikonojaan kulkeutuvien vesien virtaamaa.

Tiikonojaan johdettavien vesien määrä vähenee niiltä osin kuin alueella muodostuvat likaantuneet vedet johdetaan jätteenkäsittelyalueilta viemäriin. Näiden alueiden pinta-ala (vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 n. 19 ha, vaihtoehdossa VE3 n. 10 ha) on arvioinnin mukaan kuitenkin suhteessa Tiikonojaan valuma-alueeseen suhteellisen pieni.

Kiertotalousalueelle rakennettavilla kosteikoilla parannetaan Tiikonojaan ja sen alapuolisiin vesistöihin hankealueelta johdettavien vesien laatua.

Yhteysviranomaisen päätelmä arvioinnista on, että arvioiduissa vaihtoehdoissa vaikutukset pintavesiin eivät ole merkittäviä, kun toimitaan seuraavasti:

Ilmastonmuutoksen vaikutukset sadantaan ja edelleen tasausalaiden ja kosteikkojen mitoitukseen huomioidaan pitkällä aikavälillä. Lisäksi jatkosuunnittelussa otetaan

huomioon korttelikohtaiset velvoitteet tonttikohtaisten hulevesien viivyttämisessä. Laskeutusaltaat ja viivytyrakenteet toteutetaan niin, että ne ovat helposti huollettavia ja ne voidaan sulkea häiriötilanteissa. Varmistetaan jatkosuunnittelussa, että poikkeustilanteissa vesien pidättäminen tiiviillä käsittelykentillä ja jätetäytössä toimii. Tarvittaessa jätevesiä voidaan käsitellä paikallisesti. Viemäriin johdettavien vesien laatua sekä hulevesien laatua ja vesistövaikutuksia tarkkaillaan riittävästi.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset pintavesiin eivät ole merkittäviä, kun vesienkäsittelyrakenteet toteutetaan riittävän ajoissa oikein mitoitetuna.

Tasausaltaiden ja hulevesien viivytyrakenteiden jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon ilmatieteenlaitoksen arvio, jonka mukaan sateiden toistuvuus tulee muuttumaan siten, että nykyilmastossa kerran 100 vuodessa toistuva rankkasade toistuu vuonna 2100 kerran 30 vuodessa. Ja nykyilmastossa kerran 20 toistuva rankkasade, toistuu vuonna 2100 kerran 10 vuodessa. Tämä tarkoittaa, että laajasti mitoitusperusteissa käytössä oleva sadannan 10% kasvu verrattuna 2100 mennessä, on nykytiedon valossa riittämätön. Hankkeessa tulee varautua sadantaan riittävän pitkällä aikavälillä, mikä vaikuttaa tasausaltaiden ja hulevesien hallintajärjestelmien mitoitukseen.

Pintavesivaikutukset jäävät pienemmiksi, kun jatkosuunnittelussa otetaan huomioon kortteleiden kaavamääräykset, jotka velvoittavat myös tonttikohtaiseen hulevesien viivyttämiseen. Lisäksi tasausaltaat tulee sijoittaa tonteille, ei kaavassa varatulle EV-alueille, kuten Kangasalan kunnan lausunnossa todetaan. Häiriötilanteissa tulee estää hulevesien päätyminen kosteikoille. Tasausaltaat ja myös korttelikohtaiset viivytyrakenteet tulee olla tarvittaessa suljettavia.

Kun laskeutusaltaat ja kosteikot toimivat suunnitellusti, ei pintavesiin aiheudu vesien laatua heikentäviä vaikutuksia haitta-aineista ja kiintoaineista. Jatkosuunnittelun yhteydessä on syytä laatia ennaltavarautumissuunnitelma, jossa esitetään toimet poikkeustilanteiden hallitsemiseksi ja haitallisten aineiden leviämisen estämiseksi.

Vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon

Pölyn ja hajun leviämistä on arvioitu mallinnuksilla. Ilmastovaikutukset on arvioitu asiantuntija-arviona. Tehtyjen arviointien perusteella vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon jäävät pieniksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankesuunnittelun ollessa kesken yhteysviranomaisen arvioon liittyy tiedollista epävarmuutta.

Ilmanlaatu

Yhteysviranomaisen päätelmä on, että suunniteltava hanke ja sen vaihtoehdot (VE0, VE1, VE2, VE3), eivät aiheuta merkittäviä haitallisia pölyvaikutuksia normaalitilanteessa, mikäli hankkeen jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota pölypäästöjen ennaltaehkäisyyn ja esitetyt pölyn torjuntatoimenpiteet otetaan käyttöön. Toimintoja on tarvittaessa sijoitettava sisätiloihin. Myös poikkeustilanteet on tunnistettava ja hallittava. Poikkeustilanteissa riskit merkittävien pölypäästöjen esiintymiseen ovat olemassa ja pölyvaikutukset voivat kasvaa arvioitua suuremmiksi.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että hankkeella saattaa olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia ilmanlaatuun hajun osalta, mikäli haittoja ei estetä tehokkaasti. On katsottava, että hanke ei heikennä olemassa olevan ja tulevan asutuksen asumisviihtyvyyttä. Jatkosuunnittelun on perustuttava riittävään arviointiin ja siinä on huomioitava mahdollista hajua muodostavat toiminnot kattavasti. Häiriötilanteet on pystyttävä ennakoimaan, jotta niistä ei aiheudu merkittäviä hajuhaittoja asuinalueille.

On todennäköistä, että sääolosuhteista aiheutuvat poikkeusolosuhteet koskevat kaikkia alueen toimijoita samanaikaisesti. On varmistuttava, että toimijoilla on yhteistyötä häiriötilanteisiin varautumisessa ja päästöjen tarkkailussa sekä näihin liittyvässä viestinnässä.

Ilmasto

Arviointiselostuksessa on esitetty, että hankkeen vaikutukset ilmastoon ovat hyvin pieniä. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmastoon kohdistuvat haitalliset vaikutukset ovat kaikissa vaihtoehdoissa (VE0, VE1, VE2, VE3) arvioitua suuremmat.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että hankealueen rakentaminen ja alueen toiminta aiheuttavat haitallisia ilmastovaikutuksia mm. hiilivaraston poistuman (puusto, turve), pehmeäpohjaisen alueen rakentamisen, liikenteen, työkoneiden käytön sekä luonnonvarojen käytön vuoksi.

Esitettyjä ilmastovaikutuksia voidaan kaikissa vaihtoehdoissa vähentää esim. sitoutumalla uusiutuvan energian käyttöön alueella, myös työkoneiden osalta. Yhteysviranomaisen esittääkin, että ilmastovaikutusten pienentämiseksi alueen toteuttaminen sidotaan kaikilta osin jatkossa parhaiten ilmaston huomioon ottaviin ratkaisuihin.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa on tärkeää hankealueen hulevesien hallinnan ja tehokkaan käsittelyn oikea mitoitus. Yhteysviranomaisen painottaa, että merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten estäminen edellyttää mitoituksen oletusten ajantasaisuuden tarkistamista ajoittain, jotta ne vastaavat aina uutta käytettävissä olevaa tietoa sääolojen äärevöitymisestä.

On katsottava, että tuleva toiminta ei estä tai vaikeuta maakuntakaavan mukaisen tuulivoimapuiston ja uusiutuvan energiatuotannon toteuttamista.

Hankkeen tulee tukea Tampereen kaupungin, kaupunkiseudun sekä maakunnan ilmasto- ja energiatavoitteita (Hinku-sitoumukset) ja tavoitella hiilineutraaliuden nopeaa toteutumista. Hankkeesta vastaavan on siten tarpeen hankesuunnittelussaan ottaa ennakoivasti huomioon ajankohtaisen ilmastovaikutuskokonaisuuden todennäköinen tiedollinen ja tavoitteellinen kehittyminen hankkeen elinkaaren aikana.

Luontovaikutukset

Tehdyn asiantuntija-arvion perusteella suurimmat vaikutukset luontoarvoihin tapahtuvat rakentamisen aikana. Luontotyypeihin, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan hankkeen koko elinkaaren ajalta kokonaisuutena pieniksi. Vaikutukset lajeista viitasammakkoon ja luontotyypeistä lähteisiin on arvioitu kohtalaisiksi. Vaikutusten merkittävyys on arvioitu pieniksi.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että suunniteltava hanke ei aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia, kun hanketoimilla ei hävitetä tai heikennetä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, rauhoitettujen lajien esiintymät huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, vaikutuksia huomionarvoisten lajien elinympäristöihin seurataan, vieraslajien leviämistä luonnonympäristöön estetään riittävän tehokkailla keinoilla ja toiminta-alueen hulevesienkäsittely toimii tarkoituksenmukaisesti jo ennen varsinaisen toiminnan aloittamista.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että hankkeesta aiheutuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä, jos liito-oravan 2018 todettu elinympäristö hävitetään, vesilain mukaisen lähteen luonnontila vaarantuu, kiertotalousalueen rakentamisen tai toiminnan seurauksena arvokkaisiin luonnonympäristöihin pääsee leviämään vierasperäisiä kasvilajeja tai jos hulevesien käsittelyjärjestelmät eivät toimi tarkoituksenmukaisesti ennen varsinaisen toiminnan aloittamista tai poikkeustilanteisiin toiminnassa tai sääoloissa ei olla varauduttu.

Melu- ja värinävaikutukset

Tarasten kiertotalousalueen merkittävimmät melupäästöt aiheutuvat liikenteestä, louhinnasta, murskauksesta sekä toiminnan aikana jätteiden käsittelystä, siirtämisestä ja liikennöinnistä. Hankkeen vaikutukset lähialueen meluallistukseen on arvioitu kaikissa vaihtoehdoissa (VE0, VE1, VE2 ja VE3) pieniksi.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että suunniteltava hanke ja sen vaihtoehdot eivät yksinään aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia lähialueen meluallistukseen, jos kuvatut meluntorjuntatoimenpiteet otetaan käyttöön. Yhteysviranomaisen käytettävissä olevien tietojen perusteella näyttäisi, että yhteisvaikutukset ilman meluntorjuntatoimenpiteitä kasvavat arvioitua suuremmiksi, kohtalaisiksi tai suuriksi? Arviointiselostuksen mukaan yhteismelu ylittää vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 55 dB melutason etelän ja kaakon suunnassa sijaitsevan asutuksen sekä Ruutanen keskustan osalta. Yhteismeluun vaikuttaa liikenteen lisäksi kiertotalousalueen käsittelytoiminnot. Alueen herkkyytaso on arvioitua suurempi, koska hankealueen läheisyydessä sijaitsee päiväkoteja noin kilometrin etäisyydellä ja hankealueen eteläpuolelle on kaavoitettu asutusta ja toimistorakennuksia. Jatkosuunnittelu on tehtävä niin, että hanke ei lisää merkittäviä meluhaittoja läheisille asuinalueille, työssäkäyntialueille ja herkkiin kohteisiin.

Hankkeen toiminta-aika on arvioitu pitkäksi, jopa 50 vuodeksi. Jatkosuunnittelussa tulee esittää meluntorjuntakeinot, joilla haitalliset vaikutukset voidaan estää nykyisille ja uusille kaavoitetuille asuinalueille. On syytä arvioida jätteenkäsittelytapoja ja -määriä sekä käsittelyn ajoitusta. On tarpeen arvioida meluvallien sijoittelua niin, että sillä voidaan estää melun leviämistä etelän ja kaakon suuntaan. Yhteysviranomaisen näkemys on, että suunniteltavan meluntorjunnan tehokkuus on tarpeen todentaa sekä laskentamallilla että mittauksin. Ympäristölupaviranomainen voi halutessaan pyytää tarkempia selvityksiä sekä asettaa määräyksiä meluntorjunnasta.

Liikennevaikutukset

Tarasten kiertotalousalueen toiminta lisää raskaan liikenteen ja henkilöliikenteen määrää. Raskas liikenne kasvaa, ollen pienin vaihtoehdossa VE1 ja suurin vaihtoehdossa VE3. Vaikutusten merkittävyys on arvioitu pieneksi.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että arvio liikennevaikutuksista on oikeansuuntainen. Hankkeen kielteiset liikennevaikutukset jäävät pieniksi, kun hanke toteutetaan suunnitellusti. Hankealue sijoittuu liikenteellisesti soveltuvaan paikkaan valtakunnallisen päätien varrelle ja liittyminen liikenteeseen tapahtuu käyttöön soveltuvan eritasoliittymän kautta. Raskaan liikenteen kasvu on kohtalaista, mutta liikenteen reitit suuntautuvat pääosin valtatie 9:lle. Hankkeella on myös liikenteellisiä yhteisvaikutuksia Tarasten alueen muiden toimijoiden kanssa.

Haitallisista yhteisvaikutuksista liikenteen osuus vaikuttaa liikenteen sujuvuuteen, liikenneturvallisuuteen ja liikennemeluun. Jatkossa alueen liikennöitävyyttä ja liikenneturvallisuutta tulee parantamaan Jyväskylätien (VT9) kunnostaminen. Meluseurantaa tulisi tehdä alueella yhteismeluselvityksin, koska melua aiheutuu liikenteestä ja useista melua aiheuttavista toiminnoista.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Hankealueelle suunnitellaan jätteenkäsittelyä, jolla on merkitystä ympäröivään maankäyttöön ja sen kehitykseen. Kiertotaloustoiminnot ovat voimassa olevan asemakaavan mukaisia ja loppusijoituksen osalta on samanaikaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn kanssa vireillä asemakaavamuutos. Arvioinnissa yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vaihtoehdoissa VE0 ja VE3 pieniksi ja myönteisiksi sekä vaihtoehdoissa VE1–VE2 pieniksi ja kielteisiksi.

Yhteysviranomaisen päätelmä on, että vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön ovat arvioitua suuremmat. Kiertotalousalueen toiminnot edistävät osittain voimassa olevien kaavojen tavoitteiden toteutumista. Tarasten Kiertotalousalue Oy:n hanke toteuttaa jätteenkäsittelyn ja kiertotalouden osalta Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tavoitteita. Loppusijoitusalueen sekä siihen liittyvien käsittelytoimintojen sijoittuminen kiertotalousalueelle on osittain ristiriitainen kaavassa Tampereen kaupunkiseudun itäosiin osoitettuihin kehittämistavoitteisiin sekä maakuntakaavan mukaiseen tuulivoima-alueeseen nähden.

Arvioinnin johtopäätökset edellyttävät lisäselventämistä. Jatkosuunnittelussa on tarkasteltava hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutuksia maakuntakaavassa esitetyn tuulivoima-alueen toteuttamiseen. Hankevaihtoehdot eivät saa vaikeuttaa maakuntakaavan mittakaavaisen tuulivoimatuotannon toteutusedellytyksiä Pirkanmaan liiton lausunnon mukaisesti.

Tarastanjärven asemakaavassa on määritelty, että kiertotaloustoimintaan varatun erityisalueen toiminnasta ei saa aiheutua asutukselle tai ympäristölle kohtuutonta haittaa pölystä, noesta, hajusta, melusta tai tärinästä. Vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön tulee tarkistaa toimintojen tarkentuessa. On katsottava, että yleisötilaisuudessakin mainitut asutukselle merkitykselliset pöly- ja hajuhaitat tulee arvioitua - myös poikkeustilanteiden ja yhteisvaikutusten osalta. Arvioinnissa on huomioitava, että Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukaisia asumiseen

osoitettuja alueita on 1,8 km etäisyydellä esitetyn 3 km sijaan. Myös Ruutanan suunnan läheisyys tulee ottaa huomioon. Asemakaavoitetut alueet ja maakuntakaavan mukainen taajaman laajenemisaalue sijoittuvat alle 2 km etäisyydelle hankealueesta.

Likaisten vesien käsittelyyn tarkoitettujen tasausaltaiden sijoittumista ei ole esitetty arviointiselostuksessa. Tasausaltaat tulee sijoittaa tonteille, ei kaavassa varatuille EV-alueille.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriarvoihin

Tehdyn maisemaselvityksen perusteella maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvat vaikutukset arvioidaan kaikissa hankevaihtoehdoissa (VE0–VE3) pieniksi. Hankealueelle suunnitellut loppusijoitusalueet tulevat jäämään pysyvänä muutoksena alueen maisemaan. Loppusijoitusalueen lopullinen täyttökorkeus on suunniteltu olevan samalla tasolla kuin Tarasten jätekeskuksella (+155 m mpy).

Yhteysviranomaisen päätelmä on, vaikutukset maisemaan ovat arvioitua suurempia. Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 loppusijoitusalueet tulevat erottumaan muuta aluetta korkeampana pysyvästi. Arvio on oikeansuuntainen nykytilan herkkyyden suhteen, koska vaikutukset kohdentuvat alueen välittömään läheisyyteen, jossa on jo teollista toimintaa.

Vaikutukset väestöön ja ihmisten elinoloihin

Väestöön, ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuutena keskisuuriksi ja alueen herkkyys vähäiseksi. Tehdyn arvioinnin perustella eri vaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja. Osalliset voivat kokea hankkeesta aiheutuvat muutokset kuitenkin suurempina. Hanke sijoittuu Tarastanjärven alueelle, joka on osoitettu maakuntakaavassa jätteenkäsittelyyn ja kiertotaloustoimintaan soveltuvaan käyttötarkoitukseen.

Yhteysviranomaisen päätelmä on, että suunniteltava hanke kohdistaa väestöön, terveyteen ja viihtyvyyteen, elinoloihin ja elinympäristön hyvään laatuun haitallisia vaikutuksia, mikäli haittoja ei estetä tehokkaasti. Yhteysviranomaisen arvion mukaan hankkeen aiheuttamat haitat ovat merkittävyydeltään kohtalaiset. Nurmi-Sorilassa ja Ruutanassa on kaavalla asumiseen osoitettuja alueita alle kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Lähimmät herkätkähteet (päiväkodit) sijaitsevat Ruutanassa, noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Tarasten alueelle on keskittynyt useita jätehuoltoon liittyviä toimintoja kaavan mukaisesti. Haitallisista yhteisvaikutuksista liikenteen osuus vaikuttaa merkittävästi alueen viihtyisyyteen meluhaitan ja turvallisuuden osalta. Lisäksi hankealueen toiminta aiheuttaa pöly- ja hajuhaittaa. Hankkeen vaikutukset ovat pitkäkestoisia ja voivat aiheuttaa ristiriitaa Tampereen kaupunkiseudun erityispiirteen, voimakkaan asutuksen kasvun kautta asuin- ja elinympäristössä.

Yhteysviranomaisen arvioon haitan merkittävydestä liittyy epävarmuutta, koska hankesuunnittelun ollessa yleisellä tasolla esitetyt arvioinnit ovat suuntaa antavia.

Kokonaisarviossa ei ole myöskään huomioitu häiriötilanteiden ilmanlaatu- ja meluvaikutuksia.

Alueella tulee toimia niin, että mahdolliset ympäristöön ja terveyteen kohdistuvat haitat ovat hallittavissa. Jatkosuunnittelussa tulee kuvata hankkeen haitat, mahdolliset riskit sekä toimenpiteet haittojen vähentämiseksi koskien valittua hankevaihtoa. Suunniteltavan hankkeen ja sen eri vaihtoehtojen merkittäviä haitallisia vaikutuksia voidaan estää melun- ja pölyn torjuntatoimenpiteillä. Haitallisten vaikutusten lieventämiseksi voidaan asettaa tarkempia määräyksiä ympäristöluvan ehdoissa.

Asukkailla on aiempia huonoja kokemuksia alueella esiintyneistä hajuhaitoista ja hulevesijärjestelmän toimimattomuudesta. Vuorovaikutuksen kehittäminen alueen asukkaiden kanssa on merkittävää. Hankkeen on syytä tiedottaa arviointiselostuksessa mainitun mukaisesti hankkeen etenemisestä ja seurantatuloksista sidosryhmille. Asukkaiden tiedottamiseksi on tarpeen tehdä Kangasalan kaupungin lausunnon mukaisesti selkeämpi esitysmalli hajun leviämisestä nykytilanteessa verrattuna tulevan toiminnan hajun leviämiseen.

Vaikutukset luonnonvaroihin ja materiaalitehokkuuteen

Luonnonvaroihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu pieniksi ja myönteisiksi kaikkien vaihtoehtojen osalta. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu rakentamiseen tarvittavat maa- ja kiviainekset ja niitä korvaavien jättemateriaalien käyttö sekä käsiteltyjen materiaalien hyötykäyttö alueen ulkopuolella.

Yhteysviranomaisen näkemys on, että vaikutukset luonnonvaroihin ja materiaalitehokkuuteen voivat olla merkittävämpiä ja haitallisempia kuin arviointiselostuksessa on esitetty. Epävarmuudet hyödynnettävien luonnonvarojen ja hyötykäytettävien jätteiden määrissä ja käyttötavoissa vaikuttavat arvioinnin laatuun. Hankkeen elinkaari on myös pitkä ja toiminnot vielä tarkentumatta. Haitallisia vaikutuksia vähentää, kun rakenteissa käytettävät materiaalit täyttävät lainsäädännön mukaiset haitallisten aineiden raja-arvot arviointiselostuksen mukaisesti.

Yhteysviranomaisen katsoo, että toisin kuin selostuksessa on esitetty, haitallisten vaikutusten estämiseen on tarvetta. YVA-lain mukaisesti lähtökohtana tulee olla luonnonvarojen käyttöön kohdistuvien merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten estäminen. Jättemateriaalien käytössä on syytä tarkastella kierrätettävien maa-ainesten ja jätteiden tarpeen mukaista uudelleenkäyttöä jäteasetuksen 12 § mukaisesti. Jatkosuunnittelussa ja hankkeen seurannassa tulee tarkastella haitta-aineiden kertymistä ja kiertoa ympäristössä sekä vaikutuksia veteen, maaperään ja eliöstöön.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia on arvioitu ja tuloksia on esitelty niitä koskevien vaikutusarviointien yhteydessä. Arvioinnin perusteella nykyisten toimintojen ja kiertotalousalueen yhteisvaikutukset jäävät vähäisiksi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen toteuttaminen voi lisätä haitallisia vaikutuksia läheisille asuinalueille, jos melua, hajua ja hiukkaspäästöjä ei rajoiteta jatkosuunnittelun yhteydessä. Tarastenjärven alueen toiminta voi lisätä vaikutuksia

pinta- ja pohjavesiin, jos kuormitusta ei vähennetä suunnitelmallisesti. Haitallisten vaikutusten lieventämiseksi voidaan asettaa tarkempia määräyksiä ympäristölupien yhteydessä.

Asutukselle merkityksellisten melu- ja hajuhaittojen osalta seuranta tulisi tehdä alueella yhteisselvityksin alueen nykyisten ja uusien toimijoiden kanssa. Koska alueen asukkailla on aiempia huonoja kokemuksia hajuhaitoista, on syytä kehittää vuorovaikutusta heidän kanssaan ja tiedottaa tutkimus- ja seurantatuloksista sidosryhmille. Pinta- ja pohjavesivaikutuksia on syytä tarkkailla yhteistarkkailuna alueen toimijoiden kanssa.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Vaikutusten merkittävyyden arviointi

Arviointiselostuksessa on arvioitu ja esitetty vaikutuskohteiden herkkyys sekä vaikutusten suuruus ja merkitsevyys. Yhteenvetotaulukko (taulukko 32, sivulla 240) kokooa hankevaihtoehtojen vaikutusten suuruudet ja merkittävyydet.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutuksia koskevat selvitykset on kohdennettu merkittäviin vaikutuksiin. Vaikutusarviointi on tehty jossain määrin yleistä käyttäen. Yhteysviranomaisen arviointiohjelmalausuntoa ei ole noudatettu kaikilta osin ja tuotettu riittävästi taustatietoa vaikutusten arvioinnin tarkasteluun. Yhteysviranomaisen esittämät puutteet arvioinnin laadussa ja riittävydessä heijastuvat vertailtaviin vaikutuksiin ja johtopäätösten tekemiseen.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä poikkeaa osittain hankkeesta vastaavan tulkinnasta ja vertailutaulukosta. Yhteysviranomaisen näkemys hankkeen aiheuttamista vaikutusten merkittävyydestä/haitallisuudesta on hankkeesta vastaavan näkemystä suurempia seuraavien vaikutusten osalta: ilmastoon kohdistuvat vaikutukset, melun yhteisvaikutukset, vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, vaikutukset maisemaan, vaikutukset väestöön ja ihmisten elinoloihin sekä vaikutukset luonnonvaroihin ja materiaalitehokkuuteen. Yhteysviranomaisen näkemys eroaa myös hankkeesta vastaavan esittämästä vaikutusalueen ympäristön herkkyydestä monilta osin. Perusteluna on hankkeen vaikutusalueen nykytilan kehittyminen hankkeen pitkän elinkaaren aikana vastaten Tampereen kaupunkiseudun voimakasta kasvua. Suunniteltavan hankkeen arvioitua suurempien vaikutusten osalta on tarvetta tehokkaalle haittojen estämiselle. Yksityiskohtaisemmat perustelut vaikutusteemoittain on esitetty perustellun päätelmän yhteydessä.

Vaikutusten yhteenvetotaulukossa olisi ollut hyvä esittää myös vaikutukset kootusti. Nyt vaihtoehtojen vertailutaulukossa vaikutusten merkittävyys arvioidaan kaikilta osin pieneksi, mutta osa vaikutuksista on arvioitu keskisuuriksi.

Vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus; ympäristöllinen toteuttamiskelpoisuus

Ympäristöllistä toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa ei ole tuotu esille luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Selostuksen mukaan luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamislupien tarve tulee tarkentumaan seurannan myötä ja on mahdollista, että liito-oravan ja viitasammakon elinympäristöjen suhteen on haettava

lupaa niiden hävittämiseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa voidaan myöntää vain luontodirektiivin artiklassa 16(1) mainituilla perusteilla. Hanke edellyttää todennäköisesti myös vesilain mukaista poikkeusta hankealueella sijaitsevan lähteen osalta. Mikäli hankkeesta aiheutuu haitallisia hulevesivaikutuksia tummaverkkoperhosen suojeltuihin esiintymispaikkoihin, edellyttää se myös luonnonsuojelulain mukaista poikkeamislupaa.

Perustelut

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 19 §:n mukaisiin vaatimuksiin arviointiselostuksen sisällöstä sekä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen (277/2017) 4 §:n 1 momentin vaatimuksista. Lain ja asetuksen vaatimukset täyttyvät pääosin arviointiselostuksessa. Arviointiselostuksen puutteet on esitetty omassa kohdassaan. Asiakohtaiset perustelut on esitetty perustellun päätelmän yhteydessä.

Muita huomioita

Seuranta

Hankkeesta vastaavan on syytä järjestää vaikutusten seuranta, jolla voidaan varmistaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia estävien toimien tehokkuus. Tulevaa toimintaa on tarvittaessa uudelleensuunniteltava seurantatulosten perusteella, niin että hanke mahdollistaa yleiskaavassa lähistölle suunniteltujen asuin- ja työssäkäyntialueiden kehittämisen. Kiertotaloustoimintaan varatun erityisalueen toiminnasta ei saa aiheutua asutukselle tai ympäristölle kohtuutonta haittaa pölystä, hajusta tai melusta.

Hankkeesta vastaavan tulee varmistaa seurannalla, että suunniteltava hanke ei aiheuta haitallisia vaikutuksia huomionarvoisten lajien elinympäristöihin ja vesilain mukaisen lähteen luonnontilaan. Pinta- ja pohjavesitarkkailulla tulee varmistaa, että hulevesien käsittelyjärjestelmät toimivat tarkoituksenmukaisesti.

Arviointiselostuksessa on esitetty yleispiirteinen ehdotus hankkeen vaikutusten seurantaohjelmaksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisinta olisi järjestää yhteisvaikutusten seuranta alueen muiden haittoja aiheuttavien toimijoiden kanssa. Ympäristövaikutusten seuraamiseksi on syytä tehdä yhteisselvityksiä melu- ja hajuhaitoista sekä tarkkailla pinta- ja pohjavesivaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan on suositeltavaa seurata kulloinkin käytössä olevaa tietoa ja sen mukaan kehittää toimintaansa hankkeen elinkaaren aikana. Kiertotaloushankkeen on suotavaa tukea yhteiskunnallisia kiertotalous-, ilmasto- ja energiatavoitteita.

Perustellun päätelmän ajantasaisuus

Tarasten Kiertotalousalue Oy:n suunnittelema kiertotalousalue ja jätteenkäsittelytoiminta sijoittuvat Kangasalaan alueelle, joka on kaavoitettu kiertotaloustoimintaan. Vaikutusarviointit osoittavat ympäristövaikutusten jäävän pieniksi tai kohtalaisiksi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan ympäristövaikutusten arviointituloksissa on huomioitava, että hankesuunnittelu on selostusta tehdessä ollut vielä yleispiirteinen.

Kaikki tulevat toiminnot ja niiden sijoittuminen eivät ole vielä varmistuneet. Mallinnuksia ja arviointia on tehty usein käyttäen normaalitoiminnan aikaista tilannetta, jolloin kaikki jätteenkäsittelytoiminnot ovat käynnissä samanaikaisesti (ns. pahin mahdollinen tilanne). Jatkosuunnittelussa toiminnot on syytä päivittää vastamaan todellista valittua vaihtoehtoa. Vaikutusten lieventämiskeinot ja varautuminen poikkeustilanteisiin on huomioitava. Tavoitteena tulee olla merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttäminen ja rajoittaminen. Suunnittelut haittojen ehkäisykeinot tulee perustua ajantasaisiin arviointituloksiin.

Hankkeesta vastaavan on varauduttava, että toimintojen tarkentuessa lupaviranomainen tarkistaa perustellun päätelmän ajantasaisuuden ja tarvittaessa pyytää yhteysviranomaisen näkemystä nyt annetun perustellun päätelmän ajantasaisuudesta YVA-lain (252/2017) 27 §:n mukaisesti.

Lupaviranomaisen on suositeltavaa ottaa huomioon perustellun päätelmän lisäksi päätelmässä esiin tuodut puutteet arvioinnin laadussa ja riittävydessä.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille ja mielipiteen esittäneille. Kopiot arviointiselostuksesta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä lähetetään hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Pirkanmaan ELY-keskuksen arkistossa.

Kuulutus yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä pidetään nähtävillä kuukauden ajan Pirkanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla Kuulutukset –osiossa:
www.ely-keskus.fi/pirkanmaa > Ajankohtaista > Kuulutukset

Perusteltu päätelmä on yleisön nähtävänä verkkosivuilla:
www.ymparisto.fi/TarastenkierotalousalueYVA

Tieto kuulutuksesta julkaistaan kuntien ilmoitustauluilla:
Kangasalan kaupunki, www.kangasala.fi/kategoria/kuulutus
Tampereen kaupunki, www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankohtaista/ilmoitukset

ELY-keskus lähettää perustellun päätelmän lisäksi luettavaksi:
Kangasalan pääkirjasto, Keskusaukio 2, Kangasala
Tampereen pääkirjasto Metso, Pirkankatu 2, Tampere

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Mervi Sivula ja ratkaissut yksikönpäällikkö Samuli Alppi.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

SUORITEMAKSU

11 000 € laskutetaan erikseen.

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA OIKAISUVAATIMUS

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n ja valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 (1372/2018). Maksuvelvollinen voi vaatia virheellisen maksun oikaisua Pirkanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

JAKELU

Tarasten Kiertotalousalue Oy

TIEDOKSI

Kangasalan kaupunki, Ympäristö- ja rakennusvalvonta sekä kaavoitus
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan Pelastuslaitos
Pirkanmaan maakuntamuseo
Pohjois-Savon ELY-keskus, Järvi-Suomen kalatalouspalvelut
Tampereen kaupunki, Ympäristönsuojelu ja kaavoitus
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Muut lausunnonantajat
Mielipiteen esittäjät

LIITE

Yhteenvedo arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

LIITE

YHTEENVETO ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ**LAUSUNNOT**

Kangasalan kaupunki: Kangasalan kaupungin kaavoitus ja ympäristönsuojeluviranomainen lausuu arviointiohjelmasta seuraavaa:

Arviointiselostus täyttää YVA-lain vaatimukset. Haasteena hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa on se, että alueelle sijoittuvat toimijat eivät ole tarkemmin tiedossa.

Kiertotalousaluehanke sijoittuu voimassa olevan Tarastenjärven asemakaavan (kaava nro 740) alueelle. Kangasalan valtuusto on hyväksynyt asemakaavan 13.11.2017 ja kaava on tullut lainvoimaiseksi 16.1.2018. Arviointiselostuksessa on virheellinen päivämäärä.

Alueen luoteisosassa on vireillä asemakaavan muutos. Kaavan valmisteluaineisto oli nähtävillä 17.10.–15.11.2019. Kaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa jätteiden loppusijoitusalue Tarastenjärven asemakaava-alueen luoteisosaan. Kaavamääräys E-2 eli Kiertotaloustoimintaan varattu erityisalue muuttuu EJ-1 -määräykseksi eli jätteiden loppusijoitusalue. Alueelle voidaan varastoida tavanomaisia ja vaarallisia jätteitä. Alue maisemoidaan jätteen loppusijoituksen päätyttyä ympäristöluvan ehtojen mukaisesti.

Kangasalan elinvoimalautakunta on hyväksynyt päätöksellään 30.8.2017 Tampereen Vesi Liikelaituksen vesijohdon ja jätevesiviemärin toiminta-alueen Tarastenjärvellä. Vesihuoltolaitoksen toiminta-aluerajaus, joka koskee vain osaa alueesta, tulee huomioida hankkeen edellyttämissä suunnitelmissa, luvissa ja päätöksissä. Alueelle sijoittuvien toimintojen tulee solmia teollisuusjätevesisopimus Tampereen Veden kanssa.

Likaisten vesien käsittelyyn tarkoitettujen tasausaltaiden sijoittumista ei ole esitetty arviointiselostuksessa. Tasausaltaat tulee sijoittaa tonteille, ei kaavassa varatuille EV-alueille.

Asemakaavaa varten on laadittu hulevesiselvitys (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 2015 ja 2016). YVA-selostus ei sisällä hulevesien kokonaissuunnitelmaa, vaan hulevesien käsittelyn osalta esitetään yleisten alueiden kosteikkosuunnitelmat. Asemakaavassa on määrätty myös korttelialueille hulevesien viivytysvelvoitteita riippuen vettä läpäisemättömän pintojen laajuudesta. Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu lainkaan korttelikohtaista toiminnoissa muodostuvien hulevesien hallintaa.

Hankealueen rajojen sisäpuolella on todettu olevan mahdollisia liito-oravan elinpiirejä. Liito-orava on luontodirektiivin liitteen IV laji, minkä vuoksi sitä koskee luonnonsuojelulain tiukka suojelu. Hankkeessa tulee varmistaa, ettei liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävitetä. Vuonna 2019 hankealueen sisältä löytyi myös sekä ruskosammakon että manterin kutupaikat. Sekä manteri että ruskosammakko ovat koko maassa rauhoitettuja eläinlajeja (Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160, liite 2a 19.6.2013/471), joita koskevat luonnonsuojelulain säädökset lajien rauhoittamisesta. Lajien esiintymät tulee huomioida toiminnan suunnittelussa. Kaikkien alueella havaittujen huomionarvoisten ja suojeltujen lajien esiintymistä alueella tulee seurata hankkeen edetessä.

Hankealueen sisältä on luontoselvityksen yhteydessä löytynyt lähde. Luontoselvityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, onko lähde luonnontilainen. Luonnontilaisen lähteen muuttaminen on vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan kielletty. Mikäli lähde on luonnontilainen, tulee lähteen luonnontilan muuttamiseen hakea tarvittaessa vesilain mukaisen lupaviranomaisen lupa.

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty, kuinka kaavassa merkityt suojavallit vaikuttavat toiminnan ilma- ja melupäästöihin. Päästömallit on tehty pahimman skenaarion mukaisesti ja ilman suojarakenteita. Päästömallien mukaan toiminnan melu- ja ilmapäästöt eivät ole merkittäviä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Arviointiselostuksessa olisi tullut arvioida, voidaanko suojavalleilla vähentää toiminnan vaikutuksia entisestään.

Asukkaiden tiedottamiseksi olisi tarpeen tehdä selkeämpi esitysmalli hajun leviämisestä nykytilanteesta verrattuna tulevan toiminnan hajun leviämiseen. Alueelta on poistumassa tulevaisuudessa Pirkanmaan jätehuollon biojätteiden kompostointi, joka on aiheuttanut alueella ajoittaista hajuhaittaa.

Vaikutusten yhteenvedotaulukko on harhaan johtava eri vaihtoehtojen vertailussa. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan kaikilta osin pieneksi, mutta osa vaikutuksista on arvioitu keskisuuriksi. Myös vaikutukset olisi hyvä esittää kootusti. Kangasalan kaupunki haluaa nostaa myös esiin, että hankkeella on merkittävä positiivinen seudullinen vaikutus elinkeinoelämään. Alueelle muodostuu merkittävästi uusia työpaikkoja.

Tampereen kaupunki: Ympäristönsuojelupäällikkö on 21.3.2019 antanut lausunnon Tarasten Kiertotalousalue Oy:n YVA-ohjelmasta. Tampereen kaupungin kannalta keskeiset ympäristövaikutukset kohdistuvat olemassa olevan ja tulevan asutukseen asumisviihtyvyyteen ja -turvallisuuteen Nurmi-Sorilan alueella vesistövaikutuksiin sekä tummaverkkoperhosen elinalueiden ja siirtymäreittien turvaamiseen. Alla on listattu asioita, jotka lausuttavana olevan YVA-selostuksen jälkeenkin jäävät epäselväksi tai joiden osalta selostusta olisi syytä vielä tarkentaa. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto on kokouksessaan 5.2.2019 §19 siirtänyt toimivaltaansa lausuntojen antamiseen liittyvissä asioissa ympäristönsuojelupäällikölle.

Melu- ja hajumallinnukset, joihin YVA-selostuksessa viitataan eivät ole selostuksen liitteinä eikä niitä löydy lähdeluettelosta. Yleensä mallinnuksista laaditaan erillinen raportti lisätietoineen ja lähdeviitteineen. Mallinnusraportit tulisi lisätä selostukseen laadullisen arvioinnin varmistamiseksi.

Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukaisia asumiseen osoitettuja alueita on 1,8 km etäisyydellä eikä suinkaan 3 km etäisyydellä, kuten selostuksessa mainitaan. Kaikki eri toiminnot huomioituna, tälläkin perusteella eri mallinnuksista tulisi esittää tarkemmat tiedot ja arviot.

Alueelle tulevan asfalttiaseman hajumuodostus voi olla merkittävää toiminta-alueen lähistöllä olevalle asutukselle. Kuinka mallinnus on huomioinut asfalttiaseman aiheuttaman hajupäästön, kun tiedossa on, että nykyisetkin asemat ovat hajupäästöjen vuoksi ongelmissa?

Suotovesialtaiden ja kosteikoiden mitoitus tulisi tehdä tulvimisen riski- arvion perusteella esimerkiksi kerran 100 tai 200 vuodessa tapahtuvan rankkasateen perusteella. Tiikonojaan johdettava määrällinen ja laadullinen vesimäärä tulee huomioida tasausaltaiden mitoittamisessa. Vesiaiheiden rakenne tulee olla sellainen, ettei tulvimistilanteessakaan rakenne pääse vaurioitumaan. Voiko Tiikonojaan johdettavien vesien laadullinen muutos olla nykyistä parempi, kun tulevassa tilanteessa syntyvät vedet tulevat teollisuusalueilta? Vaikka kosteikot olisivat riittävät, niihin johdettavat vedet ovat joka tapauksessa likavesiä.

Poikkeustilanteisiin varautuminen tulee käsittää kaikkien ajateltavissa olevien poikkeuksellisten tapahtumien varalta. Tasausaltaat ja kosteikot tulee olla tarvittaessa suljettavia, jos niihin voidaan sammutusvedet ottaa talteen. Tasausaltaat ja kosteikot tulee mitoittaa alueella olevien eri toimintojen kannalta riittävän suuriksi. Miten järjestetään sammutusvesien ottaminen tasausaltaista talvella? Rakennetaanko alueelle vesipostijärjestelmä pelastuslaitoksen tarpeita varten? Sammutusvettä tulee olla riittävästi saatavissa alueella kaikkialta ja kaikkina aikoina. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten mm. kosteikot ja altaat tulee olla rakennettu jo ennen varsinaista alueen rakentamista.

Vaikutuksia on useassa selostuksen kohdassa arvioitu yleispiirteisesti vain toteamalla, ettei vaikutuksia ole tai vaikutukset ovat vähäisiä. Selostusta tulisi näiltä osin yllä olevan mukaisesti täydentää.

Terveydensuojeluviranomaisen lausunto:

Hankealue sijaitsee Jyväskylätien pohjoispuolella. Kiertotalouden toiminnot ovat luonteva lisä Tarastenjärven nykyisiin toimintoihin. Lähimmät asuinalueet sijaitsevat Jyväskylätien ja hankealueen eteläpuolella. Hankealueen ja asuinalueen väliin jää vilkasliikenteinen valtatie. Kiertotalousalueen toiminnan välilliset vaikutukset, kuten melu ja pöly, kohdistuvat pääasiassa hankealueen läheisyyteen. Lähimmät herkäät kohteet (päiväkodit) sijaitsevat Ruutanassa noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Väestöön, ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuutena keskisuuriksi. Erityisesti toiminnan aiheuttamat hajuhaitat ja niiden vaikutus viihtyvyyteen on huolestuttanut lähialueen asukkaita.

Kiertotalousalueen hankevaihtoehtojen välillä VE1, VE2 ja VE3 ei nähdä eroja väestön, ihmisten terveyden, elinolojen tai viihtyvyyden kohdistuvien vaikutusten osalta. Jätejaekohtaisella vaihtelulla ei ole vaikutusta ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin. Kiertotalousalueen, Tarastenjärven jätteidenkäsittelykeskuksen ja hyötyvoimalaitoksen vaikutukset väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat toimintojen samankaltaisuuden vuoksi vastaavia.

Hajapöly- ja hajupäästöjen arvioinnissa suurimmat epävarmuudet liittyvät päästömäärään ja sen riippuvuuteen olosuhteista (vuodenaika, sää), käsiteltävän aineen laadusta ja toimintatapojen vaikutuksista. Pölypäästömäärät ja hiukkaskokojakauma vaihtelevat suuresti toiminnan aktiviteetin, pintojen kuivuuden ja olosuhteiden mukaan. Intensiivisimmät päästäjaksot ovat lyhyitä ja voivat olla hyvinkin korkeita verrattuna normaaliin tuotantotilanteeseen ja pidemmän ajan keskiarvoihin.

On todennäköistä, että esim. sääolosuhteista aiheutuvat poikkeusolosuhteet koskevat kaikkia toimijoita, jolloin riskit päästöjen kasvamiseen sekä haju- ja pölyhaittoihin kasvavat samanaikaisesti kaikilla. Myös häiriötilanteet voivat laajentua koskemaan kaikkia toimijoita. Toimijoilla tulisi olla yhteistyötä häiriötilanteisiin varautumisessa ja päästöjen tarkkailussa sekä näihin liittyvässä viestinnässä.

Kaavoituksella ei ole asiaan lausuttavaa.

Pirkanmaan liitto: Tampereen kaupungin ja Kangasalan kunnan alueella sijaitseva Tarastenjärven aluekokonaisuus on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 jätteenkäsittelyyn, kiertotalouteen ja energiahuoltoon liittyville toiminnoille. Tarasten Kiertotalousalue Oy:n hanke toteuttaa jätteenkäsittelyn ja kiertotalouden osalta Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tavoitteita. Hankealueen sijainti on teknis-taloudellisessa mielessä otollinen osana kehittyvää yhdyskuntarakennetta ja lähellä tulevaisuuden väylähankkeita (valtatie 9 kehittäminen ja 2-kehä). Hankkeen toteutuminen edistäisi myös osaltaan maakuntakaavassa osoitetun, 2-kehään tukeutuvan, yritys- ja palveluskeskeisen kehityksen.

Kiertotaloushankkeen ja maakuntakaavassa osoitetun tuulivoima-alueen yhteensovittamiseen näyttää kuitenkin liittyvän ristiriitoja, joita ei ole riittävästi kyetty selvittämään ja arvioimaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. YVA:n ei myöskään voi katsoa tuottaneen riittävästi ja oikeansuuntaista tietoa alueen asemakaavoitusta varten.

Hankevaihtoehtoissa VE1 ja VE2 jätteen loppusijoitusalue on esitetty toteutettavaksi hankealueen pohjoisosaan, maakuntakaavassa osoitetun tuulivoima-alueen sisään. Arviointiselostuksen mukaan jätteen loppusijoituksen toteutumisen jälkeen kyseiselle osalle aluetta ei voida toteuttaa tuulivoimaloita. Tämän perusteella on mahdollista, että hankevaihtoehdot VE1 ja VE2 vaikeuttaisivat maakuntakaavan toteuttamista. YVA-selostuksessa todetaan, että

"Kiertotalousalueen toiminta ei aiheuta muutoksia ympäröivien alueiden maankäytönsuunnitelmiin." Koska hankevaihtoehdot rajaavat tuulivoima-alueen käytettävissä olevaa pinta-alaa, on sillä mahdollisesti vaikutusta maakuntakaavan mittakaavaisen tuulivoimatuotannon toteutusedellytyksiin. Näin ollen laaditut arviot hankkeen vaikutuksista yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön eivät ole oikean suuntaisia ja arvioinnin johtopäätökset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön kohdistuvista vaikutuksista edellyttävät lisäselventämistä.

Laaditun ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella parhaimmat edellytykset hankkeen eteenpäin viemiselle Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 näkökulmasta näyttäisivät olevan vaihtoehdoissa VEO ja VE3.

Pirkanmaan liiton asiantuntijat ovat tarvittaessa käytettävissä hankkeen jatkosuunnittelussa.

Pirkanmaan maakuntamuseo: Pirkanmaan maakuntamuseo on tutustunut hankkeeseen ja toteaa, ettei sillä ole siitä huomautettavaa.

MIELIPITEET

Mielipide A: Pirkanmaan Jätehuolto Oy esittää ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa:

Arviointiselostuksessa VE1:ssa ja VE2:ssa rakennettavaksi suunniteltujen loppusijoitusalueiden tarvetta perustellaan ainoastaan virheellisellä lausumalla kilpailulainsäädännöstä. Jätelaissa (646/2011) säädetyn kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden lähtökohtana on jätehuollon palvelujen saatavuuden turvaaminen. Kunnalle on julkisena toimijana säädetty velvollisuus ottaa yksityisten toimijoiden jätettä vastaan, kun jäte määrältään ja laadultaan soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään ja jätteen tuottaja pyytää palvelua jätelaissa säädetysti. Kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden mukaisesti tuotettu palvelu katsotaan kunnan toimialaan kuuluvaksi lakisääteiseksi tehtäväksi. Vastaanottomaksu määräytyy jätelain 9 luvun mukaisesti.

Suurin osa kaatopaikoista on kuntien, kuntayhtymien tai kuntien omistamien jätehuollon palvelutehtäviä toteuttavien jätehuoltoyhtiöiden hallussa. Pirkanmaan Jätehuolto Oy on 17 kunnan omistama yhtiö, jonka tehtävä on tuottaa kunnille lakisääteisesti kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:llä on sekä tavanomaisen että vaarallisen jätteen kaatopaikat, joita yksityiset jätteen tuottajat voivat käyttää yhtäläisin ehdoin jätelaissa säädettyin perustein.

Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 on vaikutus maankäyttöön arvioitu pieneksi ja haitalliseksi. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n näkemyksen mukaan vaikutus on kuvattujen kriteerien perusteella keskisuuri ja haitallinen.

VE1:ssa ja VE2:ssa on vaikutus maisemaan arvioitu pieneksi. Arviointiselostuksessa on kuitenkin todettu, että loppusijoitusalueiden vaikutus maisemaan on pysyvä ja loppusijoitusalue erottuu selkeästi muusta alueesta. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n näkemyksen mukaan vaikutus on kuvattujen kriteerien perusteella vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 keskisuuri tai jopa suuri.

Mielipide B: Ruutanan alueen asukkaana esitän huoleni hajuhaittojen kasvamisesta. Jo tällä hetkellä tuulen suunnasta riippuen Ruutanan eteläkärkeen asti (5km etäisyydelle) leijuu välillä merkittävä haju Tarastenjärveltä, jonka estämiseksi ei ole tehty riittävästi toimenpiteitä.

Selvityksessä ei mielestäni riittävän selkeästi oteta kantaa hajuhaittojen ehkäisemiseksi ja kuinka alueelle sijoitettavia yrityksiä valvotaan ja tarvittaessa veloitetaan rakennuksilla ja muilla toimilla estämään hajuhaittoja.

Olen vahvasti Tarasten alueen liiketoiminnan kannattaja, kunhan huomioidaan ettei uudistuksilla pilata asuinympäristön viihtyisyyttä.

Mielipide C: Haluamme tehdä Tarasteen kiertotalousalueen / Tarastenjärven alueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavat huomautukset.

Ruutanan alueella on jo pitkään kärsitty Pirkanmaan jätehuollon biojätetoiminnasta aiheutuvista hajuhaitoista. Käytettävissämme olevan tiedon mukaan hajuhaitat olisivat vähenemässä, kun biojätteen käsittely on siirtymässä Tarastenjärveltä Nokialle. Tarasteen kiertotalousalueelle on suunniteltu muun muassa jätteiden loppusijoituksen mahdollistamista, jonka yhteydessä on myös mainittu kompostointi ja ongelmajätteet sekä muita kiertotaloustoimintoja.

Ympäristövaikutusten arviointiselostetta ja toiminnan vaatimaa ympäristölupahakemusta arvioitaessa ja ratkaistaessa on ehdottomasti otettava huomioon ja painotettava, että suunnitellusta toiminnasta ei aiheudu Ruutanan alueella haitallisia ilmastopäästöjä, pöly- ja hajuhaittoja tai muutakaan terveyshaittaa. Asiassa on otettava huomioon myös se, että alueella voi asua erilaisista allergioista kärsiviä asukkaita, joiden asumisviihtyvyyteen ja erityisesti asumisterveyteen ilmanlaatu vaikuttaa korostetusti. Pirkanmaan jätehuollon biojätetoiminnan siirtymisen jälkeen poistuvaa hajuhaittaa ei missään tapauksessa tule korvata tai ylläpitää minkäänlaisella uudella hajuhaitalla, vaan näiden haittojen tulee selvästi vähentyä tai hajuhaittojen tulee mieluiten ja viimeinkin poistua kokonaan Ruutanan alueelta. Tässä on myös kiinnitettävä huomiota YVA-raportissa mainittuihin kompostointiin ja huokosilmakäsittelyyn sekä näiden yhteydessä mainittuihin hajupäästöihin. Kuten edellä on todettu, uusia asuinalueille päätyviä hajupäästömuotoja aiheuttavia toimintoja ei alueelle tule hyväksyä. Toisin kuin YVA-raportissa todetaan, hajumittaukset on toiminnan seurannan yhteydessä tehtävä tarvittaessa. Tässä yhteydessä on myös erikseen mainittava YVA-raportissa oleva maininta siitä, että hajupäästöjä aiheuttavien toimintojen määrän kasvaessa lyhytaikaisten pitoisuushuippujen määrä ja todennäköisyys ympäristössä ja asuinolosuhteissa kohoavat jonkin verran (raportin sivu 156). Kuten edellä on todettu, näin ei saisi tapahtua, vaan Ruutanan asuinalueella pitäisi nimenomaisesti viimeinkin päästä hajuhaitoista eroon. Hajuhaittojen ennalta estämiseen ja poistamiseen tuleekin kiinnittää hankkeen arvioinnissa erityistä huomiota.

Jos kiertotalousalueen toiminnasta aiheutuu minkäänlaisia hajuhaittoja, nämä aiheuttavat olennaista asumisviihtyvyyden heikkenemistä, alentavat merkittävästi alueen kiinteistöjen arvoa ja vaikuttavat kielteisesti Ruutanan kehittämiseen viihtyisänä ja mahdollisesti kasvavana asuinalueena. Kyseiset seikat eivät myöskään voi olla riippuvaisia tuulen suunnasta, vaan kiertotalousalueelle suunnitelluista toiminnoista ei voi aiheutua haju- tai pölyhaittoja missään sää- tai tuuliolosuhteissa. YVA-raportissa suurimpina epävarmuustekijöinä on tässä yhteydessä mainittu sääolosuhteet ja päästötietojen epävarmuus, mikä on asiaa arvioitaessa otettava huomioon.

Kuten YVA-raportissa on todettu, esimerkiksi asbestipölyn leviäminen on estettävä. Jos alueella käsitellään, varastoidaan tai loppu sijoitetaan muita vaarallisia tai terveydelle haitallisia materiaaleja, näiden sijoituksessa ja sijoituspaikassa on otettava huomioon, ettei niistä aiheudu mitään terveyshaittaa millään asuinalueella asuville tai jos tätä ei voida varmistaa, tällaista jätekäsittelyä, varastointia tai loppusijoitusta ei tule sallia.

Edellä esitetty huomioon ottaen mahdollisesti myönnettävän ympäristöluvan ehdoissa on huolehdittava siitä, että edellä esitettyjä haittoja tai kiinteistöjen arvonalenemista ei tapahdu. Katsomme, että ennen ympäristölupahakemuksen mahdollista hyväksymistä haittojen ennaltaehkäisystä on saatava riittävät ja luotettavat selvitykset. Jätteiden käsittely- ja sijoitustavan on oltava sellaisia, ettei haju-, terveys- tai muita haittoja synny asuinalueille. Ympäristöluvalla ei myöskään tule mahdollistaa meluhaittoja asuinalueille.

Jos sitä, ettei kiertotalousaluetta koskevissa suunnitelmissa mainitusta jätteiden loppusijoituksesta tai muusta alueelle suunnitellusta toiminnasta aiheudu Ruutanan asuinalueen asukkaille mitään haju- tai pölyhaittoja tai muuta asumisterveyteen ja / tai kiinteistöjen arvoon vaikuttavaa haittaa, ei voida varmentaa, ympäristölupaa ei tule myöntää. Pelkkien tietokonemallinnusten tai vastaavien perusteella voitaneen tehdä joitakin johtopäätöksiä. Se, aiheutuuko kiertotalousaluetta koskevien suunnitelmien mukaisesta toiminnasta asuinalueelle haju- tai muita haittoja, on lopulta kuitenkin

tietokonemallinnuksista huolimatta nähtävissä vasta käytännössä, kun toiminta on aloitettu. Lupamääräyksissä tulisi näin ollen mahdollistaa viranomaisen mahdollisuus toiminnan keskeyttämiseen ja haittojen poistamiseen tai poistattamiseen tarvittaessa nopeallakin aikataululla, jos myöhemmin osoittautuu, että Ruutanan alueen asukkaille aiheutuu toiminnan aloittamisen jälkeen edellä esitettyjä haittoja.

Tiedossamme ei ole, kuinka kaukana olevalta vedenottamolta esimerkiksi Laureeninkallion alueen juoma- ja käyttövesi toimitetaan. Katsomme kuitenkin, että jätteiden loppusijoittamisesta ei saa aiheutua mahdollisissa onnettomuustilanteissakaan käyttöveden laadun heikkenemistä tai muuta terveyshaittaa myöskään tältä osin.

Kangasalan kaupungin tekemässä kaavaselosteessa on asianmukaisesti todettu, että alueen asukkaille tulee tiedottaa muutoksista. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että pelkkä tiedottaminen tai kaavaselostuksessa mainittu tilaisuus varautua muutoksiin ei poista eikä rajoita haju- tai muita haittoja, vaan näiden ennaltaehkäiseminen tarvittavin jätteiden käsittely- ja sijoitustapaan liittyvin toimin ja viranomaisvaatimuksin on ensiarvioisen tärkeää ja välttämätöntä.

Toivomme, että yllä esitetty kannanotto otetaan huomioon asiaa ratkaistaessa.

Tämä asiakirja PIRELY/4006/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/4006/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Alppi Samuli 28.01.2020 14:23

Esittelijä Sivula Mervi 28.01.2020 14:15